

NÄR ELEKTRICITETEN KOM.

FÖR DEN SVENSKA LANDSBYGDEN HAR ELEKTRIFIERINGEN BETYTT OERHÖRT MYCKET. ARBETEN SOM TIDIGARE KRÄVDE MYCKET TID OCH MÄNGDER AV MUSKELKRAFT KUNDE MED ELEKTRICITETENS OCH MASKINERNAS HJÄLP UTFÖRAS UTAN ANSTRÄNGNING OCH PÅ KORT TID. PÅ BAKSIDAN AV SÄDESLADAN PÅ BOLLSTORP FANNS DET I BÖRJAN AV 20-TALET EN BYGGNAD, SNETAK, SOM RYMDE EN VANDRING. VANDRINGEN HADE TROLIGEN FÅTT SITT NAMN AV ATT EN HÄST ELLER OXE VANDRADE RUNT, RUNT OCH DROG ETT MASKINERI SOM MEDELST KUGGHJUL OCH DIFFERENTIALSYSTEM DREV ETT TRÖSKVERK, SOM STOD PÅ LOGEN. DET VAR ETT TÅLMODIGT MEN FÖGA PÅKOSTANDE ARBETE ATT DRIVA HÄSTEN ELLER OXEN RUNT I SAMMA UPPTAMPADE FÅRA. DÄRFÖR BLEV DET OFTA BARNES ELLER KVINNORS LOTT ATT SKÖTA DENNA ENFORMIGA UPPGIFT. 1920 BILDADES HÖKERUMS ELEKTRISKA DISTRIBUTIONSFÖRENING SOM HADE TILL UPPGIFT ATT BYGGA UT DET ELEKTRISKA NÄTET OCH FÖRSE BONDGÅRDARNA I TRAKTEN MED EL. JAG MINNS INGENTING AV DE DISKUSSIONER SOM FÖREGICK TECKNING AV ANDELAR I FÖRENINGEN, MEN EFTERSOM MIN FAR VAR EN PROGRESSIV BONDE SOM PÅ ETT TIDIGT STADIUM ANSLÖT SIG TILL BÖNDERNAS ANDELSFÖRENINGAR ANTAR JAG ATT HAN UTAN TVEKAN ACCEPTERADE DEN MODERNA TIDENS INTÅG. MITT FÖRSTA RIKTIGT KLARA MINNE AV EN STOR OCH VIKTIG HÄNDELSE VAR NÄR FOTOGENLAMPAN ÖVER KÖKSBORDET BYTTES UT MOT EN SÅ KALLAD SKOMAKARLAMPAN SOM HÄNGDE I EN TRÅD FRÅN TAKET OCH PLÖTSLIGT LYSTE UPP HELA KÖKET.

DETTA HÄNDE ÅRET 1923. Å, VILKET UNDER!

MAN TRYCKTE PÅ EN KNAPP SOM FANNS MELLAN SKAFFERIDÖRREN OCH DÖRREN UT TILL FARSTUN OCH ALLT BLEV LJUS. LJUSET HADE FÖREGÅTT AV FLERA DAGARS INSTALLATIONSARBETEN. MONTÖR PETTERSSON MED SINA TUNGA SKINNBYXOR I SPETSBYXMODELL, SOM HÄNGDE NEDANFÖR MAGEN, HADE SPIKAT UPP LEDNINGAR, PACKAT UPP ELARMATURER, KOPPLAT I SKÅP OCH KLÄTTRAT I STOLPAR UNDER FLERA VECKOR. VID GRINDEN UT MOT GATAN, OCH GATAN DET VAR LADUGÅRDSBACKEN, HADE PLACERATS EN STOLPE FRÅN VILKEN LUFTLEDNINGAR GICK TILL LAGÅRD, LOGE, BONINGSHUS OCH SVINHUS. PÅ TOPPEN AV STOLPEN SATT EN LAMPAN SOM LYSTE UPP HELA LAGÅRDSBACKEN OCH HJÄLPTE OSS ATT UNDVIKA KOMOCKOR OCH ANDRA OBEHAGLIGHETER. SLAG I SLAG ERSATTES DE GAMLA JORDBRUKSMASKINERNA MED NYA. DEN MÄRKLIGASTE MASKINEN VAR NOG TRÖSKVERKET. TÄNK ATT STOPPA IN ENA NEK. KÄRVE, I ENA ÄNDAN AV TRÖSKMASKINEN OCH SÅ TA EMOT HALMEN FRÅN DEN ANDRA ÄNDAN. UNDER VÄGEN HAMNADE SÄDEN I SÄCKAR OCH AGNAR OCH SLÖSÄD, OGRÄSFRÖ M.M. PÅ ETT SÄRSKILT STÄLLE UNDER TRÖSKVERKET.

FAR VAR ALLTID DEN SOM SKÖTTE MATNINGEN OCH EFTER NÅGRA ÅR VAR DET I REGEL JAG SOM FICK TA EMOT HALMEN OCH SE TILL ATT DEN BLEV LAGRAD I FODERLADAN.

DET VAR ETT OHÄLSOSAMT JOBB. ALLT DAMM FRÅN SÄDEN, MÖGEL OCH RÅTTOR SOM SÖKT SIG TILL LADAN VIRVLADE RUNT OCH EFTER EN TIMMAS TRÖSKNING VAR ANSIKTET TÄCKT AV DAMM; OCH SNÖT MAN SIG VISADE DET SIG ATT MAN VAR LIKA SVART INUTI. DET VAR INTE FRÅGA OM ARBETARSKYDD OCH ARBETSMILJÖRESTRIKTIONER PÅ DEN TIDEN. INTE HELLER VAR DET TAL OM MUNSKYDD. OCH OFTAST VAR DET BARNARBETE ATT TA HAND OM HALMEN, FÖR DEN VAR JU LÄTT.

FAR HADE INTE KASTAT BORT SLAGAN. JAG MINNS VID NÅGRA TILFÄLLEN DÅ HAN SKULLE TRÖSKA RÅG AV ÅRETS SKÖRD TILL UTSÄDE. DET GICK JU INTE ÅT SÅ STORA MÄNGDER OCH DÄRFÖR VAR DET ENKELT ATT PLOCKA NER ETT ANTAL NEKER FRÅN SKULLEN OVANFÖR LOGEN , DÄR RÅG OCH VETE FÖRVARADES , OCH MED SLAGANS HJÄLP TRÖSKA 50 -60 KG. TYVÄRR FÖRSVANN SLAGAN EFTERHAND OCH INGEN VET VART. EFTER TRÖSKNING MED SLAGA MÅSTE SÄDEN PASSERA EN KASTMASKIN. DEN KALLADES I VÄSTERGÖTLAND FÖR HARPA, INTE ATT FÖRVÄXLA MED DET VÄLLJUDANDE INSTRUMENTET ELLER MED KVINNAN SOM SPRINGER MED SKVALLER. HARPAN INNEHÅLLER ETT ANTAL SÅLL SOM SLÄPPER IGENOM OLIKA KORNSTORLEKAR OCH EN FLÄKT SOM SITTE PÅ EN AXEL OCH DRIVS AV MUSKELKRAFT VIA EN VEV UTANFÖR MASKINERIE. NÄR JAG VAR SÅ PASS STOR ATT JAG NÅDDE UPP TILL VEVEN FICK JAG DRA HARPAN, MEDAN FAR FYLLDE PÅ SÄD I EN TRATT LÄNGST UPP. HARPAN VAR DEN MASKIN SOM ALDRIG KOPPLADES TILL ELEKTRICITETEN. DET GJORDE DÄREMOT HACKELSEMASKINEN , OCH DÅ BLEV DET MIN UPPGIFT ATT SE TILL ATT FAR, SOM MATADE MASKINEN, STÄNDIGT HADE HALM ATT STOPPA IN MELLAN VALSARNA. FÖR ER, SENA TIDERS BARN KANSKE DET ÄR VIKTIGT ATT TALA OM ATT HACKELSE FRÅN RÅG OCH VETEHALM VAR MAT TILL FRAMFÖR ALLT HÄSTARNA OCH SÅ STOPPADE MAN HACKELSE I BARNENS MADRASSER. DET GICK BRA ATT SOVA PÅ ETT SÅDANT UNDERLAG OCH SKULLE NÅGON MISSLYCKAS MED ATT KISSA I SÄNGEN VAR DET ENKELT ATT BYTA TILL NY HACKELSE. DET FINNS NOG ANLEDNING FÖR DAGENS MILJÖPARTISTER SOM VURMAR FÖR ÅTERGÅNG TILL FORNA TIDENS "MILJÖVÄNLIGA" LEVNADSSÄTT ATT TÄNKA SIG FÖR INNAN VI GÖR ELKRAFTEN SÅ DYR ELLER SVÅRÅTKOMLIG ATT VI INTE KAN NYTTJA DEN.